

LATVIJĀ SELEKCIONĒTO UN PLAŠĀK AUDZĒTO AUZU ŠĶIRŅU RAŽA UN KVALITĀTE

Solveiga Maļecka, Veneranda Stramkale, Aija Vaivode,
Margita Damškalne

Agroresursu un ekonomikas institūts
E-pasts: solveiga.malecka@arei.lv

Ievads

Stenda referāts sagatavots, realizējot demonstrējumu projektu "Perspektīvu, Latvijā selekcionēto kviešu, auzu, miežu šķirņu integrētās audzēšanas demonstrējums dažādos Latvijas reģionos". **Demonstrējuma mērķis:** iepazīstināt ar jaunajām un Latvijas apstākļiem īpaši atlasītajām auzu šķirnēm, novērtējot ražību un graudu kvalitāti, salīdzināt tās ar šobrīd plašāk audzētajām šķirnēm.

Metodika

Demonstrējuma izmēģinājumi ierīkoti 2018. un 2019. gadā trīs Latvijas plānošanas reģionos (Kurzemes, Vidzemes un Latgales):

- ✓ AREI Stendes pētniecības centrā (SPC),
- ✓ AREI Priekuļu pētniecības centrā (PPC) un
- ✓ SIA Latgales Lauksaimniecības zinātnes centrā (LLZC).

Salīdzināja:

- ✓ divas jaunās auzu šķirnes – 'Lelde' un līnija '34419',
- ✓ divas plašāk audzētas auzu šķirnes – 'Laima' un 'Galant'

divos audzēšanas tehnoloģiju variantos, izvēloties divus ražības līmeņus (N1 un N2) – SPC un PPC ražības līmeņi bija 5 t ha⁻¹ un 7 t ha⁻¹, izņemot LLZC 2018. g. – 4 t ha⁻¹ un 6 t ha⁻¹. Auzas iesēja optimālos sējas termiņos, izsējot 500 dīgstošas sēklas uz 1m². Fungicīds un lapu mēslojums pielietots jūnijā visam izmēģinājumam profilaktiski, un augi apstrādāti ar insekticīdu divas reizes sezonā. Visi plānotie augu aizsardzības līdzekļi 2018. gadā netika izmantoti, jo valdīja ļoti karsts un sauss laiks attiecīgo augu attīstības stadiju laikā. Ražu novāca augusta pirmajā dekādē, bet LLZC augusta otrajā dekādē. Demonstrējumā veikta graudaugu ražas uzskaitē un iegūtās ražas graudu kvalitātes analīze, izmantojot analizatoru *Infratec Nova*.

1. tabula

Augsnes raksturojums

Izmēģinājuma vieta	SPC		PPC		LLZC	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Gads						
Organisko vielu saturs, %	1.8	2.3	1.7	2.1	4.3	7.8
Augsnes reakcija, pH	5.3	5.3	5.6	5.6	6.1	6.9
P ₂ O ₅ saturs, mg kg ⁻¹	180	188	215	313	44	191
K ₂ O saturs, mg kg ⁻¹	197	176	216	167	72	106
Laučiņa platība, m ²	12	12	10.8	10.8	16	16

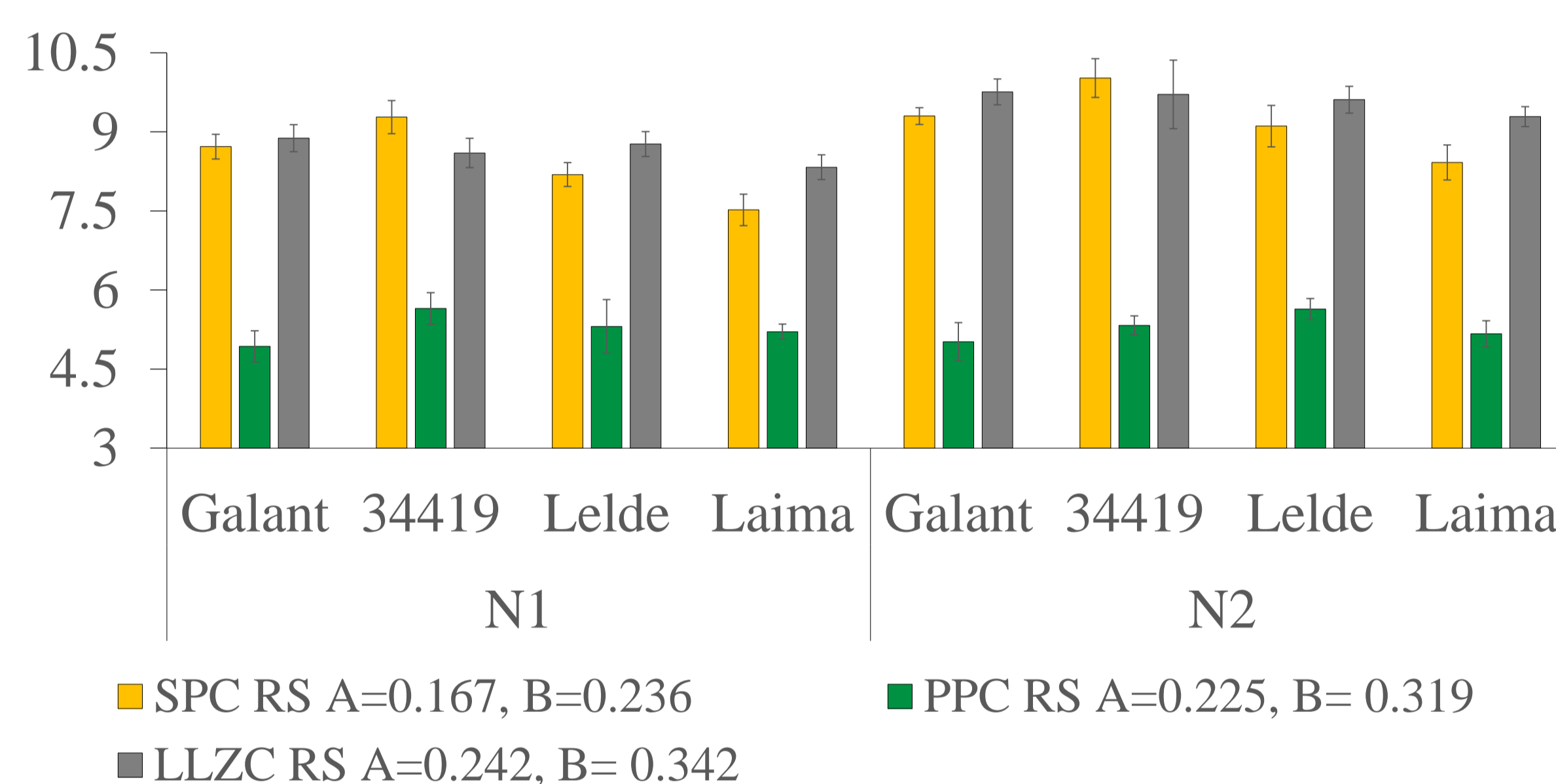
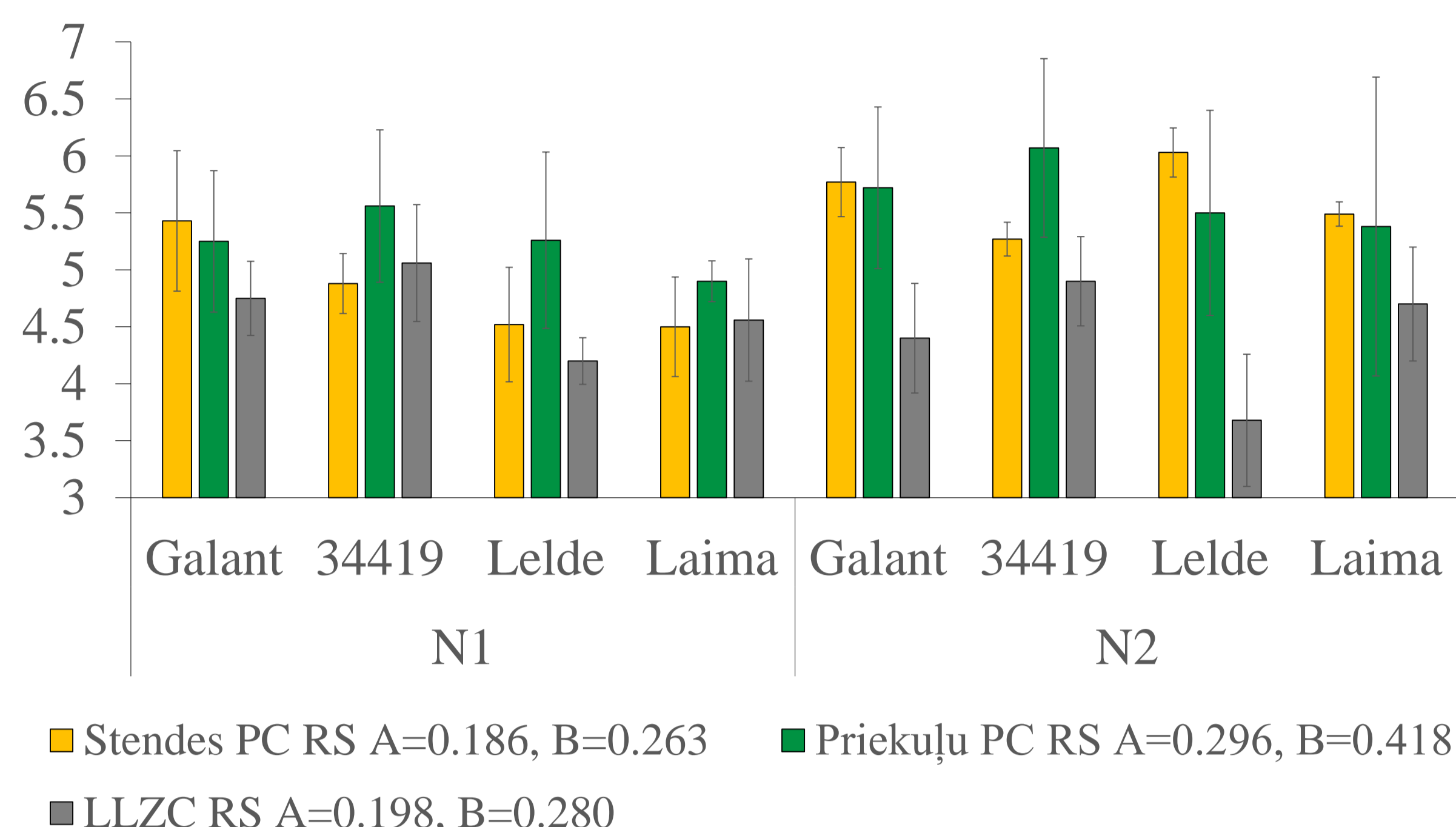
2. tabula

Ar mēslošanas līdzekļiem iedotais N-P-K tīrvielās, kg ha⁻¹

Fons	SPC		PPC		LLZC	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019
N1	80-28-66	96-13-37	80-10-19	96-13-37	76-43-75	60-17-50
N2	120-28-66	140-17-50	127-15-29	136-17-50	110-57-131	84-26-75

Pateicība: Latvijas Lauku attīstības programmas 2014.-2020. gadam pasākuma "Zināšanu pārneses un informācijas pasākumi" apakšpasākuma "Atbalsts demonstrējumu pasākumiem un informācijas pasākumiem" ietvaros tiek īstenots Demonstrējums "Perspektīvu, Latvijā selekcionēto kviešu, auzu, miežu šķirņu integrētās audzēšanas demonstrējums dažādos Latvijas reģionos".

Rezultāti

Secinājumi

Veģetācijas periodā 2018. gadā

- ☐ Auzu šķirņu potenciāls netika pilnībā realizēts karstā un sausā laika ietekmē un lietotās audzēšanas tehnoloģijas neparādīja efektivitāti. Auzu ražas bija vidēji par 30% – 40% mazākas salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem. Ievērojamas atšķirības novērotas starp iegūto ražu dažādos reģionos un vienā izmēģinājumā, norādot uz nekontrolēto faktoru ietekmi. Lietojot palielinātas mēslojuma normas visās izmēģinājuma vietās plānotais ražības līmenis netika sasniegts.
- ☐ Karstais, saulainais laiks sekmēja proteīna uzkrāšanos graudos (10.4% – 13.5%), un mēslojuma normas palielināšana atsevišķām šķirnēm deva būtisku proteīna satura palielināšanos.
- ☐ Visās izmēģinājuma vietās graudu tilpummasa bija līdzvērtīga un tuva šķirņu vidējiem ilggadīgiem rādītājiem. Graudi bija sīkāk nekā iepriekšējos gados (30.27 g – 37.93 g), jo trūka mitrums. Mēslojuma normu palielināšana auzu sējumā būtisku TGM pieaugumu deva atsevišķām šķirnēm.

Veģetācijas periodā 2019. gadā

- ☐ Apstākļi bija optimāli augu augšanai. SPC un LLZC iegūtas augstas graudu ražas un Priekuļu PC - labas. SPC un LLZC iegūtās auzu ražas apliecina palielināto mēslojuma devu efektivitāti.
- ☐ Proteīna saturs auzu graudos bija optimāls (9.7% - 12.8%). PPC un LLZC izmēģinājumos, palielinot mēslojuma normu, vairumā gadījumos šķirnēm iegūts būtiski augstāks proteīna satura līmenis graudos.
- ☐ Auzām augstākā 1000 graudu masa konstatēta SPC un LLZC izmēģinājumos (33.6 g – 39.8 g), kur palielinot mēslojuma normu, LLZC trijām auzu šķirnēm, izņemot 'Lelde' iegūta būtiski augstāka TGM.